

Beogradska filharmonija
Sezona 2021/22
Baš smo vas se uželeli

Petak, 27. maj 2022.

Gabrijel Felc
Piter Mur, trombon

Džonatan Douv
Posmatrač zvezda, koncert za trombon i orkestar

*I Potraga za noćnim nebom - II Sazvežđa - III Arktur i Pas jure Velikog i Malog medveda sa Lirom
- IV Blizanci - V Orion, Pegaz - VI Mlečni put*

Trajanje: oko 23 minuta

Sergej Rahmanjinov
Simfonija br. 2 op. 27 u e-molu

*Largo - Allegro moderato
Allegro molto
Adagio
Allegro vivace*

Trajanje: oko 60 min.

Savremeni kompozitor **Džonatan Douv** (1959) predstavlja jedinstvenu pojavu na britanskoj muzičkoj sceni. Douv spada u *malobrojne savremene autore koji su tako uspešno i uporno istraživali mogućnosti opere da komunicira, stvara čuda i obogati živote ljudi*. Počevši od njegovog prvog operskog ostvarenja *Let*, koje je poručio festival Glajndborn 1998. godine i koje se od tada izvodi na tri kontinenta, jedan od najuspešnijih britanskih autora na međunarodnoj sceni, Douv je napisao skoro trideset operskih dela. Poseban interes ovaj autor pokazuje za uključivanje amaterskih muzičara lokalne zajednice – dečje, omladinske i druge neprofesionalne horove u svoje operske projekte stvarajući specifičan žanr. U tom smislu se ističu opere *Tobijas i anđeo*, porudžbina za opersku kuću u Birminghamu *Život je san*, kao i *Šetnja iz bašte*, koja je premijerno izvedena u katedrali u Selsberiju. Ipak, najznačajnije ostvarenje, *Čudovište u lavirintu* iz 2015. godine je nastalo na zahtev Londonskog simfonijskog orkestra, Berlinske filharmonije i festivala u Eks-an-Provansu. Do danas je prevedeno na brojne svetske jezike i donelo je kompozitoru Britansku kompozitorsku nagradu u kategoriji Amaterskih i mladih izvođača, ali i titulu Komandanta Britanske imperije za zasluge na polju muzike. Njegove kompozicije za hor i orkestar *Pesma radosti* i *Našim zabavama je kraj* izvedene su na zatvaranjima Bi-Bi-Si Promsa, 2010. i 2016. godine.

Zanimljiv doprinos koncertantnom žanru Douv je dao sa Koncertom za trombon i orkestar ***Posmatrač zvezda*** iz 1999. godine prema porudžbini Londonskog simfonijskog orkestra, a u saradnji sa njihovim prvim trombonistom Ijanom Bousfildom. Delo je premijerno izvedeno 2007. godine. Ova „minijaturna opera za trombon“ prati zaljubljenika u svemir koji kroz teleskop razgleda svemir i prati različita sazvežđa. Delo komponovano u slobodnoj formi fantazije sastavljeno je od šest odseka koje povezuje motiv poznate dečje pesme *Sijaj, sijaj zvezdo mala*, koji je variran do neprepoznatljivosti, iako se njegove konture povremeno naziru. Solistički instrument ističe pevačke kapacitete, dajući mu priliku da umesto tehničkih bravura tipičnih za koncerte za limene instrumente razvija lirski potencijal, dok blještava orkestraciona rešenja prikazuju uticaj stila mladog Stravinskog. Centralnu „ariju“ predstavlja odsek *Blizanci* kao omaž bratu uz upečatljiva solistička glisanda.

U svojoj rodnoj Rusiji, a kasnije u Evropi i Americi, gde je živeo od 1917. godine do smrti, **Sergej Rahmanjinov** (1873-1943) bio je podjednako istaknut kao pijanista i kao kompozitor. Prožimanje ovih dveju aktivnosti ogleda se u opusu autora koji, pored simfonijskih poema i tri simfonije, sadrži najveći broj kompozicija posvećenih klaviru – solo ili sa orkestrom.

Sledeći stvaralački uzor Petra Iljiča Čajkovskog, Rahmanjinov je bio distanciran od deklarativnih nacionalnih stilskih tendencija kakve je zastupala *ruska petorka*. Pošto je kao umetnik bio kosmpolita, a s obzirom na činjenicu da je kao pijanista imao turneje po čitavom svetu, Rahmanjinov se opredelio i za muzički jezik koji je bliži razvijenoj zapadnoj tradiciji, unoseći u njega i neizbežne elemente ruskog nacionalnog nasleđa. Otud u njegovoj muzici mešavina slovenske lirike nostalgичnog prizvuka, koja je ukrštena sa originalnošću i smelošću harmonija, kao i ritmičkim bogatstvom koji potiču iz prazvora ruskog folklor.

Pošto je njegova Prva simfonija doživela veliki neuspeh, autor se osećao veoma nesigurnim kada su u pitanju njegovi stvaralački potencijali. Međutim, kako je Koncert za klavir i orkestar br. 2 imao pozitivnu recepciju kritike i publike, Rahmanjinov se odvažio da napiše svoju **Drugu simfoniju**. Isprva nezadovoljan delom, kompozitor je nekoliko puta prerađivao partituru i, nakon revizija koje su trajale nekoliko meseci, simfonija je konačno završena. Tako je Druga simfonija u e-molu, op. 27, započeta 1906, završena 1907. godine. Premijernim izvođenjem, 8. februara 1908. godine u Sankt Peterburgu, dirigovao je autor, a delo je posvetio kolegi, ruskom kompozitoru, teoretičaru i pedagogu Sergeju Tanjejevu. Za Simfoniju br. 2 Rahmanjinov je osvojio *Glinkinu nagradu*, a taj trijumf konačno je kompozitoru povratio samopouzdanje i veru u sebe kao simfonijskog kompozitora.

Danica Maksimović